

مراسله (۳۹)

مراسله دفتر عالی مشعر ملکه مشیریه آغاز امتحان سالانه این مدرسه از پنجم ماه آینده و انجام آن در بستم ماه مذکور و طلب اسما و تقداد کتب جامه پنجم و ششم عز و رود بخشید حسب الامر فاضل بجز تخته کتب امتحانی فارسی و ریاضی و دستور العمل ملفوف و طمس آنکه امسال که سال نخستین است از جماعت بندی و طلبه را فرصت سیر و دوباره کتب دست نداده سخت گیری در امتحان نشود که از جهت نقص استعدا و اضطراب کمال سفینه احوال جماعت پنجم و ششم در ورطه ششش و پنج افتاده است -

مراسله (۴۰)

مراسله دفتر عالی مع یازده عدد خیزران و مبلغ یک روپیه قیمت چارما پارچه توال عز و رود بخشید شاخچه های بید با آنکه بر نهد شمر تربیت اطفال شد و پارچه های توال از الواح احوال مدرسه غبار اخصیاج بکلی برفت رسید چیزهای رسیده ملفوف -

مراسله (۴۱)

قطعه عرض داشت طلبه جماعت پنجم فرین اول در التماس افزودن یک هفته بر تاریخ معین امتحان سالانه بلفت بذا گذرانیده گذارش داده

سے آید کہ اگر مہلت مطلوبہ بطلبہ دادہ شود ہر آئند بعضے مراتب ریاضت
 در ایک ہفتہ ریاضت طلی نمودہ چون ماہ دو ہفتہ براوج کمال جلوہ
 گری خواہند نمود۔ دیگر در رقعہ فیض مرقعہ کہ نامزد این احقر الانام گشتہ
 طلب پریشان قآنی مطبوع کا پیورا زین بندہ پریشان رفتہ و
 بندہ کلیات قآنی مطبوع عیبی مثل کلیاتے کہ گلدستہ آن گرامی
 انجمن میباشند نزد خود دارم و از روی این کلیات طلبہ جماعت محکم
 من ابتدا سے دیباچہ تا صفحہ ۲۲ الی حکایت وقتے در بدو شیراز انجمن
 فرارسیدہ اند اطلاعاً گزارش رفت۔

مراسلہ (۴۲)

مراسلہ دفتر عالی واقع یازدہم شہر حال مشعر رسیدن آگہی بتاریخ ہم ماہ و آن
 در بارہ غیر حاضری بسم اللہ خان مدرس دوم السنہ ملکی و طلب اصل
 درخواست رخصت مشارالیدہ در آرزو ضرور و بخشید زبانی عبدالقادر
 فرانس مدرسہ روز دیگر معلوم شد کہ خان مذکور چاشنگاہ آن روز مدرسہ
 آمدہ بنا بر داعیہ ضرورت مضمون طلب رخصت را با فرانس نامبرو
 در میان آوردند و از آنجا کہ تحریر درخواست در حوصلہ وقت نمی گنجید
 بر اطلاع زبانی اقتضار نمودہ پے کار خود گرفتند از سبب کہ فرانس محو رفت
 و رُوب مدرسہ بود تا روز بند شد درخواست ایشان را بر طاق نیا

نہاد و از فراوشکاری آزا بیا داین خاکسار و یا مدوگار اول ندا و۔
خان مذکور ملتسمه که درین باب بان جناب پرورش مآب میگذرا نند

مراسله (۲۳)

مولوی سید عبدالحی صاحب بخاری که برحضت خاص پانزده یوم من
ابتداء ۱۹ مهرا ماه آہی سنہ روان لغایت سوم آبان سنہ الیہ
بوطن رفته بود نسبت تاریخ ہفتم ماہ مذکور حاضر مدرسہ گشتند و رائے و علم
تعطیل شعبان و یک روز آدینہ تفاوت یک روزه زیادہ برمیجا و رخصت
در رسیدن مشارالیه روادہ گویند روزیکہ آہنگ واپسی کرد پیش
از وقت بہ بنگاہ ریل نتوانستند رسید وقتہ در آنجا رسیدند کہ گردن
دخان گرم دشت نوزوی شدہ بود اطلاعاً گزارش رفت۔

مراسله (۲۴)

حسب مناسبت مراسلہ اسمی صدر مدرس صاحب عربی شیخ داؤد
شاگرد درجہ اول مدرسہ را بشرکت صدر مدرس صاحب موسوف
در مراتب مقررہ مدارس تعلقات امتحان کردہ شد نظر بر تعلیم ہائیک
دیہات شیخ داؤد امتحان بدندا و ندا ایشان را ببل خوش الحان آن
نواحی نامزدان کرد خامہ و رسرا گشتن مشارالیه حکم آہن در دست
داؤد وارو یعنی خطی برنمط حلقہ ہائے زرہ داؤدی خوش می طرازند

و اگر مضمونے سخت باشد بیاختہ حسب استقداد خویش چون مہرہ
موش سے پروازند فی الجملہ کامیابی را سزاوار از دبرگ و نوار امیداً

مراسلہ (۲۵)

از عہدہ صدر مدرس این مدرسہ کہ پیشدستی بر آن ناز با وار دنیا زند
معذرو دارند اگر ملازمان در نظر بلند پسندیدہ انکارند ازین دستا
بعصدا مدرسہ مدرسہ منصبہ اران با اقتدار آن برگمارند والا واگذارند
کہ بدگیر مشرتہ سرکاری امیدواری بکنیم جائزہ خدمت حال ہر کہ
فرمان شود بدیم و روسے براہ دیگر بہم زیادہ اعانت و عنایت کم مباد

مراسلہ (۲۶)

طلبہ جماعتِ پیم این مدرسہ دیوان فصاحت عنوان خواجہ حافظ رح را
تاریف وال فرارسیدند و از سخنان سادہ آنجناب آئینہ دل اجلا
فراوان بخشیدند اکنون اگر در نظر بلند پسندیدہ نماید دیوان نظیری
را سواد افزای بیش این گروہ گردانم و از لواہ سے بر نظیر طویل
نیشاپور این نظارگیان گلزار سخن را دماغی بسیر خوشی معانی رنگین
برسانم بوکہ ناظورہ پاسخ این گفتار در پردہ انتظار نماند۔

مراسلہ (۲۷)

مراسلہ دفتر عالی محتمی بر استفسار ازین خاکسار بے سرو سامان وجہ

درخواست تبدیل را از خدمت عالیہ بر عہدہ صدر مدرس مدرسہ منصفیہ را
 عزور و ارزانی فرمود از آنجا کہ وجوہ طلب تبدیل از قلت اقدار و غیرہ
 بر اسے آن منظر مہر کردگار زیادہ ازین خاکسار ہویدا است مع کہ خواجہ
 خود روش بندہ پروری داند پس گذارش آنچہ بے نیاز از نگارش نیاید
 است بہ پیشگاہ خدام یا در زمانہ نمودہ بہ تقاضا سے عنایت مہربانہ
 بر اقدار و ماہوار عہدہ حال بیفزائید و الا بہ بخشیدن خطا از اذ
 ازین عہدہ و سفارش عہدہ دیگر فراخوار احوال بر بندہ شکستہ
 بال بخشائید کہ چاکری سرکاری ویرہ در حق مستحقان مایہ اجمیدی
 و کامنگاری است۔

مراسلہ (۴۸)

مولوی سید عبدالحی صاحب بخاری با استدعائے رخصت پانزدہ
 روزہ اتفاقاً عریضہ کہ گذرانیدہ اند مع سختہ جات رخصت ملفوف
 مشارالہیہ نظر باشد ضرورت و کمتر یافتن این گونہ رخصت مستحق
 آئند فرستادن عریضہ ایشان از جهت تعطیل امتحان و فراز بول
 دبستان و بسوا و نیاگدن سختہ با درپردہ وزنگ افتادہ۔

مراسلہ (۴۹)

مراسلہ دفتر عالی محتوی حکم تبدیل غلام حسین صاحب مدرس ریاضی

این مدرسہ بجائے میر اکبر علی صاحب مدرس ریاضی مدرسہ تعلیم
المعلمین عز وود بخشید حسب الامر غلام حسین صاحب خست
بدرسہ تعلیم المعلمین کشیدند و میر سامان فضل و ہنرمیر اکبر علی صاحب
برجائے ایشان رسیدند۔

مراسلہ (۵۰)

حسب ثنائے مراسلہ اسمی صدر مدرس صاحب عربی محمد اشرف مدرس
مدرسہ قند ہار و سید نجابت علی مدرس مدرسہ تاورگیرہ را ببراکت
مدرس صاحب صدر عربی در مراتب مقررہ فارسی امتحان نمودہ شد
مدرس قند ہار شکر شکن امتحان کہ حکم تیز و بد رشتی دار و بد رشتی
گشتند و مدرس تاورگیرہ نیز گیرائی سعی دامن کامیابی را گرفتند

مراسلہ (۵۱)

مولوی سید عبدالحی صاحب بخاری یک قطعہ عرفینہ کہ بدرخواست
رضت چار ماہہ خانگی بنا پر حج خانہ خدائی کہ چاہاے پاکان غبا
قاقلہ طلب اوست گزرائیدہ اند ملفوف بہ چند سفرے دور و درخت
دراست اما حکم حاکی است کہ بندگان را از سر نہادون برخط فرمان
او چارہ نیست چنانکہ میفرماید **وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ**
مَنْ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيْلًا اگر حکام مجازی نیز این درجہ است

را در پذیرند بمضمون الدال علی الخیر کفا علیہ مایہ نیک انجامی
 و تکونانے و وجہان خواهد بود کار مولوی صاحب مشارالیه را محمد عمر
 کہ از عمر متعلم این مدرسہ و تلمیذ جماعت نجیب اند بعنوان عوضی
 سرانجام خواهد شد واد۔

مراسلہ (۵۲)

مراسلہ دفتر عالی مشعر بر حکم محکم اہتمام فارسی مدرسہ منصبداران این
 بندہ احقر مع مراتب دیگر و رودار چندی و باقر ایش منصبی تازه سر
 بندی بخشید حسب الامر فیض بہر کار ترقیم و تنظیم حاضر می تسلیم
 ریاضی بہ میر اکبر علی صاحب و تدریس فارسی بہ مولوی سہراج الدین
 صاحب تعلق پذیر گردید از آنجا کہ بیشتر منصبداران سرکار عالی
 با منصب علمی کمتر سرکار داشته اند ناچار تسلیم ایشان را از وجہ
 ابتدائی اول و دوم آغاز گردانیدہ شد بہرست کتب فارسی ریاضی
 مجوزہ ترتیب تسلیم مدرسہ منصبداران مع یک قلمو مطلوبہ بہرست
 آن بلف ہذا گذرانیدہ سے آید۔

مراسلہ (۵۳)

رحیم الدین اشرف شاگرد مدرسہ منصبداران از بیماری رشتہ پیچ
 تاب گرفتار و بواماندگی پاسے رفتار دستوری و دو ہفتہ از خوشنار

اند صداقت نامه طیب که حسب سمرقند گذرا پنده اند ملفوف -

مسئله (۵۴)

یک قطعه عریضه سید محمد و غیره منصبداران سرکار عالی بدرخواست قرار داد وقت مدرسه خودشان از ساعت یازده بنا بر بعد مساکن ملفوف از آنجا که منصبداران مذکور بارمخت نکشیده و هنوز ذوق گرفتاری بخشیده اند و معینا در باره حاضر باشی ایشان سهل انگاری ملحوظ سرکار نیست اگر فراموشی در وقت حاضر باشی مشارالیهم نظر بدوری منازل فرموده شود و در از مصلحت نخواهد بود و آینده هر چه ارشاد.

مسئله (۵۵)

یک قطعه عریضه مولوی سید سراج الدین صاحب مدرس چهارم این مدرس در خواست خدمت عوضی مولوی سید عبدالحی صاحب بخاری مدرس سوم که برخصت خانگی چهار ماه به حج خانه خدا رفته اند ملفوف چون براستی استحقاق خدمت مطلوبه مولوی سید سراج الدین صاحب راست چند داشت که چراغ مدعای ایشان پرتو عنایت عالی از قبس حصول روشنی پذیرد و اینکه بدرخواست نمودن سید صاحب موصوف خدمت مطلوبه بر زمین پیش چشم پوشی از حق ثمانی رده داده است که پس ازین به دولت سرکار حق بمرکز قرار گیرد اگر سید حسین صاحب

تلمیذ جماعت پنجم این مدرسہ بر عوضی ہوا۔ سیّد سراج الدین صاحب
نامزد شوند ہر آئینہ بدلسوزی تمام سرانجام این خدمت خواہند بخشید۔

مراسلہ (۵۶)

حسب ثنائے مراسلہ اسمی صدر مدرس صاحب عربی سیّد یعقوب عالی
بشرکت مدرس صاحب صدر امتحان کردہ شد مشارالیہ در سواد فارسی
پیشے مینا وارند و ترجمہ را بیشتر درست مینگارند جلا سے خطشان چون
خط یوسف طلعتان سرمہ فروش نگاہ بینندگان است امید کہ ہوسے
پیرین مقصود کہ عبارت از برات رزق است مشارالیہ را دیدہ روزگار
روشن و بیت الحزن انتظار گلشن گردد۔

مراسلہ (۵۷)

مراسلہ دفتر عالی مع اشیاء ضروریہ این مدرسہ غرور و بخشید اجناس
مطلوبہ سوا سے پیدا موصول و رسیدش موقوف امید کہ پیدا سے ماریدہ
بعد ازین برسد کہ فہمائش پند آموز گاران تا از زبان پیدا نباشد و رکوش
طفدان باواست۔

مراسلہ (۵۸)

مراسلہ دفتر عالی باستطلاع اینکه سیّد رحیم الدین منصب دار شریعتہ بموجب
پر تباب مشاہرہ یا بہشتاد و ہشتاد و بیست و نہ عالی تا حال بہرہ

خودشان حاضر آمده اند یا نه مع نقل مراسله دفتر تجوّه منصبداران دیوانی
 عزور و ارزانی داشت سید رحیم الدین الی الآن به مدرسه موصوفه
 نیامده اند خداوند که اتمکا بر مراحم ملازمان سرکاری دارند و یا از جفا
 فلک میرحم ایشان را مانعی پیش آمده همچنین حاضر می پنج کس دیگر
 از منصبداران در معرض ششس پنج است اطلاعنامه غیر حاضریشان
 که میراکبر علی صاحب نوشته اند ملفوف -

مراسله (۵۹)

مراسله دفتر عالی مع سه تا سند و تچه چوبین آرایش و بستان وصول
 گردید یکے از ان سند و تچه ما به میراکبر علی صاحب و دومین به مولوی
 سید سراج الدین صاحب بنا بر استعمال مدرسه منصبداران داده شد و سکه
 دیگر که قفلش اندک شکستگی دارد بکار این شکسته آمد -

مراسله (۶۰)

تخته حاضر می اساتذہ و غیره و تخته ما مانه بابت آور ماه الهی شکسته فصلی مع
 فهرست مطلوبه ضروری این مدرسه و مدرسه منصبداران سرکار عالی طلب
 ہذا گذرانیدہ می آید از آنجا کہ تحریر این تخته جات تخته بر سر اوقات
 مدرسان می شکند یعنی وقت تعلیم شان در سر نسوید آن می رود امید کہ
 بعنایت عالی ہر ایک از تخته ما سے مندرجہ مطلوبہ از مطبع سرکاری چاپ

چنانکه به مدرسه عربی رسیده باین مدرسه نیز برسد و دوکان تحت نویسی آید
 یک قلم تحت بند شود و دیگر چونکه براسه درجه ابتدائی مدرسه منصبداران از کتاب
 اول و دوم فارسی چاره نیست ناچار درج مطلوبه نموده شد امید که تریل
 هر قدر نسخ از آن صورت گیرد در رسیدن بر مملوبات دیگر بوقت پذیرد.

مراسله (۹۱)

مولوسی محمد خواجه صاحب مدرس این مدرسه بنا بر داعیه ضرورت عریضه
 در خواست رخصت از بستم ذیقعد تا هشتم ذیحجه سنه حال می گذرانند
 چون این خواجه نیک کردار و آئین بندگی سرکار بصفه جانفشانی آریسته
 و من ابتدای ملازمت تا بغایت چگونگی دستوری خواهسته اند
 امید که بغایت عام سرکار از حصول رخصت خاص کامگار و مسرور
 و سرانجام خدمت شان را محمد عمر تلپید جماعت پنجم که مستعد اند مامور
 شوند عریضه مشارالیه مع تحت نامه رخصت رشتند و وزیر است.

مراسله (۹۲)

مراسد و قمر عالی مشعر بر نبودن عریضه در خواست رخصت مولوسی محمد
 خواجه صاحب در نورد مراسله این مدرسه و درج نمودن قسم رخصت
 در عبارت آن عزور و دارزانی داشته دل را بایه پریشانی شد ملازمت
 نیکو میدانند که از آغاز مامور می این نامه سیاه گاسه چنین نیفتاده که

کاغذ سے از شکنج نامہ ویا حرفے از زبان خامہ براقدر بہر حال دوبارہ
بر جناح استعمال نقل عریضہ گم گشتہ و مراسلہ گذشتہ مع تختہ ہامی
ستردہ رخصت گذرانیدہ می آید امید کہ مولوسی محمد خواجہ صاحب
بکرشمہ بندہ نواز یہا سے جناب از جواب آن برس وقت کامیاب شوند۔

مراسلہ (۶۳)

عریضہ میر وزیر علی منصبدار درپوزشش غیر حاضر می مدرسہ حسب الامر
ملغوف ہذاست چون میر وزیر علی را بحکم اضطرار وزری ست اولین بار
کہ چشم پوشی از ان ملحوظ نظر عنایت ملازمان باشد آئندہ سکر
مالک و مختار۔

مراسلہ (۶۴)

ترتیب تعلیم سہ سالہ برامی مدرسہ منصبداران سرکار عالی مجوزہ این
بیچان و میر اکبر علی صاحب مدرس ریاضی و صدر مدرس صاحب
عربی بلف ہذا گذرانیدہ می شود

یکرہ زرہ مہر برین نامہ نگاہے تا کار دبستان بشود روسی بڑا
پاسخ این نامہ ہرچہ زود تر فرمائید دلدادگان عالم نگرانی را دیدہ فروز آید

مراسلہ (۶۵)

شیخ کرامت اللہ صاحب مدرس ریاضی این مدرسہ عریضہ درخواست

سه ماهه رخصت خاص که بسرکار عالم میگذرانند مع تحت جات رخصت
ملفوف دیر است که مشارالیه از کربت غربت دلریش و ایشان را در وطن
کار سه ضروری در پیش است اگر از راه غریب نوازی در خواست ایشان
بکرامت قبول تلقی یابد و در نیت کار تعلیم مشارالیه را محمد قادر علیخان
شاگرد جماعت ششم این مدرسه که در ریاضت کوش و ما هر و بر اتمام خدمت
استاد قادر اند سرانجام خواهند داد.

مراسله (۶۵)

مراسله دفتر عالی واقع سوم شهر حال معده شاخچه بید که از مطلوبه گذشته
باقی مانده بود بار آورد و وصول گردید اطلاعاً گذارش رفت.

مراسله (۶۶)

مراسله دفتر عالی معوشش اسم منصبداران رشته دار غلام حسین خان بهنگ
سطابق فهرست رشته دوز عزور و د بخشید حسب الامر منصبداران مذکور
را از بهر شست و برخاست و گذاشتن اسلحه اوتانغ جداگانه قرار داده شد
باستانیان این دبستان چنین داستان می کنند که بنا بر پر خاشی
که در پیشین زمان رفته بود در باره حربه ما باز خواست سرکامی بوده است
ایدون که دستور می سرکار دستاویز قطعی است تلامذه را بستن
سلاح منافی صلاح نخواهد بود.

مراسلہ (۶۸)

درین موسم گوسفند کشان نمیدانم قصاب سپهر چه بزرگیری کرده که با آنکه
بخشش سرکار بر جرگه صدر مدرسان بسان عید قربان عام ست این مدرس
هنوز از ضحایا سے عید اضحیٰ چون فرقه بر ہمنان محروم الانعام ست
نہ بران سرم کہ در سلخ دہر فرہی عیش را بسنجم آخرنہ چنان لاغرم کہ
چون نگاہ قسربانی بچشم اعتبار نگنم زیادہ سع قسربان در توباد
عید قسربان -

مراسلہ (۶۹)

مراسلہ دفتر عالی واقع ۲۵ شہر حال در طلب فہرست مدرسائے گوسفند
عید از سرکار نیافتہ اند غرور و بخشید و بدریافت این نوید نمک خواران
کہن را دوبارہ نشاط عید تازہ گردید ہر چند جرگہ این نمک پروردگان
بولت سرکار استطاعت آن دارند کہ ہر روزہ را ان گوسپندی
کیاب بکنند اما عطا سے سرکار رامزہ دیگر ست و بدین انعام در نظر خاص
و عام سرا اعتبار شان از برہ چرخ فراتر
فدویان را جان بقربان عینا ہرست عید اضحیٰ و محبان چہ رنگین عالمی ست
فہرست مطلوب ملفوف زیادہ گذارش رود -

مراسلہ (۷۰)

تختہ حاضر می اساتذہ وغیرہ مع تختہ مامانہ این مدرسہ بابت بہمن ماہ
 ۱۲۸۵ھ فصلی بلف ہدایت گذارش مییابد الا تختہ حاضر می منصبداران کہ
 گذرانیدنش وابستہ بہ جنبش دست و قلم میر اکبر علی صاحب است مطلوبہ ماہ
 گذشتہ بنور ہمدست حصول نشدہ امید کہ مشتہ از ان مانند دستہ ماہ
 کاغذ وغیرہ کہ ناگزیر است از زانی شود۔

مراسلہ (۱۷)

مراسلہ دفتر عالی مع نو و قطوہ تختہ مطبوعہ مطلوبہ بابت حاضر می اساتذہ
 و مامانہ درخواست کہ ہر یکے از ان چون تختہ جوہری بنظر می آید تختہ از
 دکان وصول برداشت اسی خوشا تختہ ہائے کہ تختہ نویسی را حکم تختہ
 سالجورد بخشیدہ نویسندہ را از تخت بند احتیاج وارہانیدہ تخت گیر
 ملک استقامت ساختہ ہمانانہ تنہا این اوراق از قالب طبع برآمدہ کہ اوراق
 طبع را از قالب تشویش بیرون آوردہ منت این تختہ ہا تا بقاسے لوح
 و قلم بر صفحہ دیدہ و دل این شکستہ رقم ثبت است و بس۔ قطعہ
 درخواست دوبارہ میر عبد العزیز صاحب منصبدار مدرس ریاضی این
 مدرسہ بابت طلب تہمہ مطلوبہ خود در نور دہا گذرا میدہ می آید۔
 چشمداشت بعین عنایت عالی آنکہ مطلوبہ بہ آن عزیز کہ چون منصبداران
 سرکار ویرینہ امیدوار اند بجز حصول گراید۔

مراسله (۷۲)

سید محمد رحمت علی صاحب صدر مدرس مدرسه اول السنه ملکی که بسبب بیماری
خاص بوطن رفته بودند بعد اتمام رخصت حاضر مدرسه گردیدند - و بخدمت
مرجوع گردیدند -

مراسله (۷۳)

مراسله دفتر عالی به جواب عرضداشت شیخ کرامت الله صاحب مدرس یاسی
این مدرسه متضمن اینیکه گرفتن رخصت بیماری بعد رخصت خاص حق رخصت
خاص را باقی نمیگذارد مع نقل مراسله دفتر معتمد مدارالمهام سرکار عالی غرور و
بخشید مدرس مشارالیه ثالثا عرضداشتی می گذارند بالتماس اینیکه ملازم
شان متجاوز از سه و نیم سال است و درین مدت علاوه دو ماهه رخصت بیماری
همین یک و نیم ماهه رخصت خاص یافته اند پس نظر بمرحمت سرکار عالی
هنوز استحقاق دستوری دو ماهه باقی است اگر بیاس ضرورتی که دارند
حق مشارالیه کرامت شود عین عنایت باشد

مراسله (۷۴)

مولوی سید غلام محی الدین صاحب مدرس دوم این مدرسه عرض الحالی
که بامید پرورش سرکار یعنی اضافه ماهوار گذرانیده اند هنوز در مراسله
گذرانیده می آید از آنجا که موسی الیه در اجیای مراسم جانفشانی چون نام

نویسند علم و از قدیمان دبستان دارالعلوم اند - اگر بکام بخشی ما و عنایت
والا به مدعای خود برسند هم موجب قدر افزائی باستانیان و هم
مایه نیکنامی آن امیدگاه خدمتیاران خواهد بود -

مراسله (۵۵)

بنحله نامه مراسله دیروزه این مدرسه یکی ثبته نشان ه که سهوا همین جا مانده بود
امروز به معیت این معذرت نامه با صد پیچ و تاب تشویر بوالا خدمت سرکار
توقیر میرسد گردانفعالش از چهره حال باستین افضال افشانداده باد -

مراسله (۵۶)

بر منمونی خداوند ماوسی علیم - تحفه هدایت تعلیم - دوباره سمت ترمیم یافته
و همراه این مراسله بر پیشگاه نظر اصلاح گرامی به چشمداشت منظوری شتافته
زبان حاشش باین زمزمه محو قال است ه

آنانکه خاک را بنظر کیمیا کنند آیا بود که گوشه چشمی باکنند

حسب الامر مطاع از صدر مدرس صاحب عربی تصرف و کتب تازمی زبان
رفته و در نامه های پاریسی ازین بهچهران - بدانست این بیرایه تخفیف پاضی
و ابسته بان رایسه عالم آراست - بالجمله ترتیب مرقوم که مدرسه دارالعلوم را
در خوراست زیاده برین کمی و بیشی برنماید - و در معنی پسندیده همان است
که طبع عالی دریا بد -

مراسلہ (۷۷)

حسب منشا سے مراسلہ دفتر عالی بسم اللہ خان زخم بمنصرمی محمد عزیز الدین صاحب مدرس اول مدرسہ چاورگھاٹ پراسے دو ماہ رفتہ ہوئے و مدت منصرمی ایشان اندکے بیش نمازہ کہ سپری شود۔ تلامذہ مشارالین ہم محل زخم انتظار اند امید بجان بخشی ماسے عنایت والا آنکہ خان مذکور و شاگردان شان کہ حکم تفرق اتصال پیدا کردہ اند باز ہم برسند۔

مراسلہ (۷۸)

مراسلہ دفتر عالی باستفسار اینکه نام محمد ہدی منصبدار در حاضری نامہ منصبداران مراسلہ این مدرس ثبت نیست حالانکہ در فہرست سی و دو واسم منصبدار مراسلہ آن دفتر داخل بودہ است غرور و دختیید مرجع الانا ما ہرچہ نامبروہ را مکرراً درین دبستان سراغ گرفتیم نہ اسم مومی الیہ در نقل فہرست سمت اندراج وارد و نہ مسائے چون فاعل فعل مجهول بدین نام نشان پیدا کئے وارد خداوند در کتابت نام تصحیفی ایافتہ با محمد ہدی راہ مدرس را ہنوز ندانستہ اند واللہ اعلم۔

مراسلہ (۷۹)

حسب الحکم مراسلہ دفتر عالی مولوی سید غلام محی الدین صاحب مدرس دوم این مدرسہ چار تا نقل صداقت نامہ جات خود را ہنوز نہ پیشکش ملاحظہ

جناب والامی کنند و گذارش میدهند که بمضمون **ع مَا لِعَجْرِي سِوَاكَ**
مُعْتَدِي تَكْبِيه برین اسناد پارمانیت بلکه **ع اَتَّكَا بِرِعْنَايْتِ** والا است

مراسله (۸۰)

مهم صاحب تمخواه اهل منصب سید عین الدین را بمدرس منصف داران میخوانند
 و مشارایه بودن خود را درین مدرس فرض عین میدانند چه دیرینه شاگردی
 شان و ارا العلوم را از مقوله عیان است و فارغ از بیان اگر باشارت والا
 تلمذ مشارایه هم درین دبستان تعیین پذیر شود عین عنایت باشد عزیز نامه
 جهت معاینه ملفوف است و در پرده باین زمره مصروف

فرا اشارت که دو چشم امیدوار بر گوشه های آن خم ابرو نهاده ایم

مراسله (۸۱)

مراسله دفتر عالی مع رساله مساحت و واقعات هند و نقشه هند منجمه مطلوب است
 میر عبد العزیز صاحب مدرس ریاضی این مدرس غرور و بخشید و هر سه
 مطلوب به رساله به طالبش رسانیده شد اطلاعا گذارش رفت

مراسله (۸۲)

مراسله دفتر عالی متضمن اینک از روی تخته حاضری رقم وضوح پذیرفته که
 سید رحمت علی صاحب صدر مدرس مدرس السنه ملکی تباریخ بست و بنجم
 شهر رمضان المبارک ۱۲۹۲ هجری بر رخصت فاضل رخت سفر بستند و از

مراسلہ این مدرس نمی کشاید که نامبرده بکدام تاریخ حاضر مدرسہ گشتند غرض
بخشید حقیقت الامر اینست که رخصت سه ماهه مشارالیه من ابتداء
پنجم ماه شوال ۱۲۹۲ هجری لغایت پنجم ماه محرم ۱۲۹۳ هجری بوده است
چون از پنجم شهر صدر تا دهم آن دبستان تعطیل عشره شریف فراز بوده
لاجرم دریازدهم محرم که در مدرسه باز شد میر صاحب موصوف بمر وقت حاضر
آمد و بتاریخ بست و پنجم شهر رمضان المبارک یک هفته رخصت بیماری
را که ازین صدر مدرس حاصل کرده بودند این رخصت شامل متصل آن
رخصت نبوده است حسب الایمانت حاضری بعد درج کیفیت بامراسله
بذوا واپس۔

مراسله (۸۳)

تحت حاضری اساتذہ و تحت مامانہ این مدرسہ بابت فروردین ماه الہی ۱۲۹۵
فصلی مع سه تا تحت حاضری مدرسہ منصبداران بابت بهمن و اسفندار و فروردین
سنہ الیہ و یک قطعہ فرد مطلوبہ ہر دو مدرسہ مہنور و ہذا سمت گزارش
پیا بد ویرے سخت کہ در آمدن تحت منصبداران رفته نہ ازان بود کہ این
مدرس کاررہست گرفته بلکہ مایہ درنگ کمی فرصت میر اکبر علی صاحب بسیار
ناہاسے منصبداران و بہم گاشتن تا تحت گذشتہ روزگاران بود۔

مراسله (۸۴)

رای جو گل کشور تمیز جماعت پنجم این مدرسه عریضه که براسے تمنا سے امتحان غیره
مراتب می گذرانند بمنور و مراسله بذا گذرانیده می آید ازان رو که نزد این
پیر یارای مذکور ظاهر اور دعوی خویش راستی گرامی هستند اگر رای صواب
آرامی گرامی معروضه شان را پیرایه التفات ارزانی داشته مشارالیه را همچو
دیگر برایا کامروا گردانند از راه ورسم عنایت پیرائی چه دور۔

مراسله (۸۵)

یک قطعه عریضه مولوی سید عبدالحی صاحب بخاری که از عرض بیت اللہ
بدرخواست رخصت یک ماه دیگر فرستاده اند به پیشگاه گاه عنایت گزین بمنور
این میرسد از آنجا که خاصه سفر است که رشته کوتاه عمرش بر هیچ و تاب
حوادث دراز می شود اگر نظر بدوری این راه درخواست مشارالیه را در پذیرند و در نسبت

مراسله (۸۶)

دیر است که تمنا سے مراسله آن محکوم در باب امتحان محمد سالار درخواست گذار منبری
مدرسی تعلقه صادر شده اما بسبب رخصت دو هفته صدر مدرس صاحب عربی
وازان پس تنگی وقت صبح و فراخی مشاغل و پایان کار ناخوشی مزاج مدرس
صاحب مدوح قابوسی امتحان دست نمیداو تا آنکه بعد چندین انتظار ناچار
خودم تنه با اشتراکت صدر مدرس صاحب عربی امومی الیه را در مراتب مقررہ
فارسی امتحان نموده آنچه حقیقت الامرست باز مینمایم که محمد سالار هر چند در عالم

بیدست و پائی سرآمد و ماندگانند اما در چالاکى و محنت کشتى قافلہ سالار اینانند
 فی الجملہ استعدادے در کتب ابتدائیه فارسی دارند و خط و عیار تے بقدر
 سواد خود بینگارند از آنجا کہ بندہ تنہا متحن بودہ ام بنا بر رفع تہمت ترجمہ
 نگاشته مومی الیہ را بجنس ملفوف ہذا نمودہ ام آئندہ اختیار بدست آن گزیدہ
 اختیار۔

مراسلہ (۸۷)

فراش مدرسہ فارسی را جاروب فرسودہ است و آن خاکسار چون فرسودہ
 جاروبی بصد زبان در خروش و ہر خروشش بیوشندگان را سامعہ خروش
 بودہ است خردہ دو آنہ برائے خریدن جاروے نو این کہن خدمت را
 از زانی باد و عیارے ازین رگدز بر خاطر وقت کار گزاران آن دفتر منشیان

مراسلہ (۸۸)

عریضہ تلامذہ وظیفہ خوارہ جماعت چہارم بدخوست سی روپیہ رقم پیشینہ با
 ہشتاد روپیہ رقم پیشینہ وظایف من تاریخ منظوری سابق و لاحق
 مہمور و ہذاست گزارش بیاید اگر معروضہ شان را برات منظوری دست
 و ہر ہر آئینہ وظیفہ خواران مذکور سو ظرف دعائے سرکار فیض گنجور خواہند بود۔

مراسلہ (۸۹)

اشیای مطلوبہ این مدرسہ منصبداران بابت فروزومی ماہ الہی ۱۳۸۵ فصلی

ازان دفتر رسید رسید بممنور و اپن میرسد۔

مراسلہ (۹۰)

تختہ حاضری اساتذہ و تختہ ماہانہ این مدرسہ بابت اردی بہشت ۱۲۸۵
فصلی و تختہ حاضری مدرسہ منصبداران بابت ماہ مذکور سنہ الیہ مع یک قطلو
فرد مطلقو بہ ہر دو مدرسہ بممنور و ہذا سمت ابلاغ مییابد علت ویررسی این
تختہ ماہ علالت مزاج نیاز مند بودہ است کہ از چند گاہ اوراق حال این
سیاہ نامہ را پریشان وارود۔

مراسلہ (۹۱)

بسم اللہ خان صاحب مدرسہ بیماراندوز لستم ماہ گذشتہ در نیامدن
بمدرسہ ناچار رقعہ مشارالیه مورخہ تاریخ صدر در اظہار حال بیمار می خود
مع صداقت نامہ ڈاکٹر مرزا محمد نصیر و دو تا تختہ رخصت ملفوف و اینکہ
طیب مذکور مدت رخصت را در صداقت نامہ تعیین ننمودہ نظر بحالت مرض
بودہ باشد فعلی الحکیم لا یخلو عن الحکمتہ آیندہ اختیار بدست آن برگزیدہ
اختیار۔

مراسلہ (۹۲)

موسی سید عبدالحی صاحب بخاری کہ از تاریخ دہم دے ماہ الہی ۱۲۸۵
فصلی بر رخصت پنج ماہ زیارت خانہ خدائی کہ داغ بندگیش چہبہ انروز

مهر و ماه است رفته بودند پس از احراز سعادت بمساعدت اختر طالع بتاریخ
هشتم خرداد ماه الهی بر سر نوکری خود حاضر آمدند -

مراسله (۹۳)

مراسله دفتر گرامی در خصوص گرفتن اظهار میرود اور علی تمیزد مدرس منصفان
بابت پرفاش نامبرده با حکیم مزار محمد نصیر صاحب مع نقل مراسله دفتر و خان
محکجات سرکار عالی مثبت سال واقع ششم شهر حال هدایت ورود
بخشید میرود اور علی که در رخصت بیماری هستند با آنکه ایشان را پیهم
طلب رفته بداور گاه اظهارتوانستند آمد چه از رنج ریشته احوال مشارالیه
تا روم راست و غدر نیامدن ایشان چون پایی رفتار ایشان لنگ نیست
همین که نامبرده از بستر بیماری پاشده بد رسه می آیند اظهار با جرح حسب
سرشته گرفته فرستاده می شود -

مراسله (۹۴)

منصبداران مدرس سرکار عالی عریضه که بدرخواست رخصت ایام گریه پیشگاه
خدام جناب صدرالمهام و جناب مدارالمهام سرکار عالی و ام اقبالهامی گذراند
همینو و بذا گذرانیده می آید چون گرمی این موسم مانند آفتاب در نیمروز
پیدا و کار تعلم و تعلیم سخت ترین کار است و از همین جا است که دانایان و فرنگ
در تمام قلم و خویش آسایش دل و دماغ طلبه را تعطیلات سالانه مدارس

افزون تر از تعطیلات دیگر علاقه جات نبوده اند نظر برین وجوه اگر آن
 هر دو خوردشید سپهر کمر مت و اعتدال بحکم ذره پرورسی با در خواست دعا گویمان
 خود را در پذیرند جا وارد که از جانگدازی با سه ماه خورد و طلبه را داد از لب دود
 از نهاد برخواست -

مراسله (۶۵)

مراسله آن گرامی دفتر مشتمل با مرتزسیل در خواست بسم الله خان مدرس این
 مدرسه بر کاغذ مخطوم و تعیین مدت در خانه و هم تحت رخصت و غیره مراتب بدایت
 ورود بخشید حسب الامر مطاع معروضه خان مشارالیه مرقوم بر کاغذ مخطوم مع
 صداقت نامه سابق و لاحق حکیم میرزا محمد نصیر صاحب و دو تا تحت رخصت هم نمود
 بذا بخدمت میرسد از آنجا که تعیین مدت بیماری موقوف بر راسه طبیب میباشد
 و طبیب آنرا ندید بقلبی فرموده لا علاج در دهمین خانه تحت جات سابق رخصت
 بلا تعیین بقید قلم رفته بود -

مراسله (۶۶)

مسب منشاء مراسله آن گرامی دفتر فهرست مطلوبه باین مدرسه و غیره بقید تعداد
 بعضی اشیا و تخفیف صندوقه با و تبدیل دوات بلورین به چینی قلمی گردیده
 هم نمود بذا بخدمت میرسد ضرورت کاغذ از چیز تحریر بیرون است امید که
 اندرون یک دو روز برسد و منجمد اشیا سه مرقوم رقم دو چیز یعنی صراحی